

الگوواره جهادی در مقابله با جنگ نرم (پژوهشی مبتنی بر سخنان مقام معظم رهبری مدظله‌العالی)

حمیدرضا قائدعلی^۱

پذیرش نهایی: ۱۳۹۸/۰۳/۲۱

دریافت مقاله: ۱۳۹۷/۱۱/۰۸

چکیده

پس از ناکامی استکبار جهانی در عرصه جنگ سخت در تقابل با انقلاب اسلامی، دشمن جنگ نرم را برای سرنگونی جمهوری اسلامی ایران در پیش گرفته، اما طی مدت سه دهه تهاجم نرم علیه انقلاب اسلامی ناکام مانده و رویکرد جهادی در دفع تهدیدات نرم دشمنان کارآمدی خود را اثبات نموده است. هدف تحقیق، استخراج الگوواره‌ای در مقابله با جنگ نرم مبتنی بر مفهوم جهاد است؛ برای این منظور با بررسی و فیشبرداری از ۱۰۸ مورد از سخنرانی‌های حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) و به کارگیری روش تجزیه و تحلیل تم، ۴۴ مفهوم پایه شناسایی شد که بر اساس آن ۳۱ مقوله فرعی استخراج گردید؛ سپس در دسته‌بندی کلی‌تری، مقولات فرعی با توجه به اشتراکاتی که داشت، هشت عنوان اصلی "جبهه‌بندی"، "تهدیدات نرم"، "اهداف دشمن"، "راهبرد دشمن"، "رویارویی با تهدید"، "اهداف جهاد"، "راهبرد مبارزه"، "نتایج جهاد (اقتدار ملی)" را ایجاد کردند. با توجه به روابط مقولات اصلی، الگوواره جهادی در مقابله با جنگ نرم دشمن ترسیم شد که این الگوواره نشان می‌دهد استفاده از رویکرد جهادی در رویارویی با تهدیدات نرم به اقتدار ملی منجر خواهد شد.

کلید واژه‌ها: جنگ نرم، انقلاب اسلامی، مدیریت جهادی، مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)

مقدمه

قران کریم هزار و چهارصد سال قبل به جنگ نرم اشاره می‌کند که ناشی از تضاد اسلام و کفر است؛ به‌عنوان نمونه می‌فرماید: «وَلَنْ تَرْضَىٰ عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَىٰ حَتَّىٰ تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ قُلْ إِنَّ هُدَىٰ اللَّهِ هُوَ الْهُدَىٰ وَلَئِنَّ آهْوَاءَهُمْ بَعْدَ الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِن وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ» (بقره، ۱۲۰): «یهودان و ترسایان از تو خشنود نمی‌شوند تا به آیینشان گردن نهی؛ بگو هدایت، هدایتی است که از جانب خدا باشد. اگر از آن پس که خدا تو را آگاه کرده است از خواسته آنها پیروی کنی، هیچ یاور و مددکاری از جانب او نخواهی داشت».

از همین دیدگاه جنگ نرم علیه جمهوری اسلامی به دو نوع جهان بینی مادی و الهی باز می‌گردد (بصیری، ۱۳۹۰). زیرا با ظهور انقلاب اسلامی ایران در عصر کنونی، معادلات جدیدی رقم خورد؛ معادلاتی که هر روز ابعاد و پیچیدگیهای خاصی را بروز می‌دهد. طبعاً نیروهای معارض با چنین دیدگاهی با همه شیوه‌های ممکن سعی در نابودی و محو چنین دیدگاهی نسبت به جهان و انسان دارند و در این راه از هیچ برنامه‌ای غافل نخواهند بود (ترابزاده و دیگران، ۱۳۹۰).

در طول چهل سال گذشته غرب به رهبری امریکا عملاً جنگ نرم مدرن را علیه جمهوری اسلامی ایران شروع کرده ولی در دهه اخیر پس از ناکامیها در جنگ سخت علیه ایران به کارگیری این جنگ را به اوج خود رسانده است (بصیری، ۱۳۹۰) و در حوزه‌ها و فضاها گوناگون علمی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی شاهد این تقابل بوده و هستیم (ترابزاده و دیگران، ۱۳۹۰).

در این راستا تحقیق با بهره‌گیری از سخنان مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) به دنبال پاسخگویی به سؤالات ذیل با هدف ارائه الگوواره جهادی در مقابله با جنگ نرم است:

– از دید انقلاب اسلامی تهدیدات نرم و ابزار تهدید دشمن چیست؟

– انقلاب اسلامی چگونه و با چه اهدافی با جنگ نرم مقابله کرده است؟

استفاده از سخنان معظم‌له به‌عنوان ولی فقیه و رهبری انقلاب اسلامی ایران امکان استخراج این الگوواره را ممکن می‌سازد. فهم نظام فکری مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)، نیازمند دستیابی به نظام مفاهیم سخنان ایشان و استنباط از آن است (ترابزاده جهرمی و دیگران، ۱۳۹۰) که در این پژوهش تدوین این نظام مفاهیم با استفاده از یک الگوواره در حوزه جنگ نرم ارائه شده است. از سویی دیگر ارائه الگوواره از نظام مفاهیم، زمینه برقراری ارتباط بهتر پژوهشگران و برنامه‌ریزان کشور را با بیانات ولی فقیه محقق، و با نظامی منسجم این ارتباط را به نتایج مورد انتظار رهنمون می‌سازد.

جنگ نرم

جنگ به معنی عام نفی صلح است. جنگ دو بعد سخت‌افزاری و نرم‌افزاری دارد. جنگ سخت افزارانه یعنی هجوم، اشغال یا ضربه زدن به منابع مادی قدرت ملت (مثل سرزمین، جمعیت، منابع طبیعی، صنایع، فناوری و نیروهای مسلح) و جنگ نرم بعد دیگر جنگ است؛ یعنی هجوم، ضربه زدن و نابود کردن منابع معنوی قدرت ملت (مانند فرهنگ، علم، ایدئولوژی، دین و اعتقادات، روحیه ملی و اعتماد به نفس و ...) (ماه پیشانیان، ۱۳۸۱: ۵۷-۷۴). جوزف نای جنگ را در سه دسته معرفی می‌کند:

– جنگ سخت (اشغال سرزمین و ایجاد حکومت)

– جنگ نیمه‌سخت (ایجاد دولت دست‌نشانده و تصرف بازار اقتصادی)

– جنگ نرم (تسخیر قلوب و اذهان) (نای، ۱۳۸۴: ۲۴)

در واقع هدف جنگ سخت تسخیر سرزمین (استعمار قدیم) و نیمه‌سخت تسخیر بازار (استعمار نو) است در حالی که در جنگ نرم هدف تسخیر اذهان و قلوب (استعمار فرانو) است (بصیری، ۱۳۹۰). جنگ نرم، ابزارهایی است که بدون استفاده از خشونت و سلاح گرم و سرد موجب تأثیرگذاری و تغییرات می‌شود (مبینی و مبینی، ۱۳۹۰). جنگ نرم، مجموعه تدابیر و اقدامات از پیش اندیشیده فرهنگی، سیاسی و اجتماعی کشورهاست که بر نظریات، نگرشها، انگیزشها و ارزشهای مخاطبان حکومتها، دولتها، گروه‌ها و مردم کشورهای خارجی تأثیر می‌گذارد و در بلندمدت، موجب تغییر منش، رفتار و کنش فردی و اجتماعی آنان می‌شود (الیاسی، ۱۳۸۷: ۱۲). در تعریفی دیگر می‌توان گفت جنگ نرم مخاصمه شدیدی است که بین کشورها پدیدار می‌شود و رزمایش سیاسی، مشاجره‌های سیاسی، جنگ روانی، مخاصمه‌های ایدئولوژیک، جنگ اقتصادی و رقابت برای کسب قدرت از مختصات آن است (نائینی، ۱۳۸۹: ۵).

گرچه قدمت جنگ نرم، مانند جنگ سخت به تولد تاریخ بشری باز می‌گردد (بصیری، ۱۳۹۰). اما اولین بار این اصطلاح را «جین شارپ» به کار برده است (مبینی و مبینی، ۱۳۹۰). به‌طور کلی جنگ نرم در شش طبقه فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، نظامی و علمی قابل بررسی است (حسینی، جاهد، ۱۳۹۲).

تهدید نرم مؤثرترین، کارآمدترین، کم‌هزینه‌ترین و در عین حال خطرناکترین و پیچیده‌ترین نوع تهدید علیه امنیت ملی هر کشور است. تهدید نرم در پایان روحیه ملی و مقاومت را نابود می‌کند (نائینی، ۱۳۸۷: ۳۰۲).

تهدید یعنی لطمه زدن یا کاهش ضریب امنیت (مادی یا معنوی) هر کشور. تهدید سخت‌افزارانه امنیت علیه منابع ملموس قدرت (مادی) کشور مانند مردم، سرزمین، منابع و نیروهای مسلح بروز می‌کند در حالی که وقتی بحث از تهدید نرم علیه امنیت کشور می‌شود یعنی تهدید علیه منابع غیرملموس قدرت (معنوی) کشور مانند سامانه سیاسی، فرهنگ، ایدئولوژی، اعتقادات و دین شکل گرفته است. تهدید حالت بین صلح و جنگ است. مرحله قبل جنگ، که بعضاً آن را بحران نیز می‌نامند. تهدید نرم در واقع حرکتی است که اگر عملی شود موجب دگرگونی هویت، فرهنگ و الگوی رفتاری مورد قبول نظام سیاسی می‌شود. تهدید نرم حرکت اولیه است که اگر کامل شود، باعث سلطه کامل بر ابعاد سه‌گانه (غیرمادی) حکومت، اقتصاد و فرهنگ می‌شود و استحاله و دگرگونی زیرساخت‌های فکری، باورها، الگوی رفتاری در حوزه سیاسی، اقتصادی و فرهنگی را در نهایت به بار می‌آورد (بصری، ۱۳۹۰).

با پیروزی انقلاب اسلامی و شکل‌گیری نظام جمهوری اسلامی ایران، غرب بویژه امریکا، وجود چنین نظامی با ویژگی‌های الهام‌بخش آن را که بر مبانی اسلام مبتنی بود با دستاوردهای مادی و غیرمادی خود در تناقض آشکار می‌دید که بر اندیشه‌های سکولار مبتنی است، به همین دلیل از همان ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی با شیوه‌ها و ترفندهای گوناگون به دنبال براندازی و یا استحاله این نهال مقدس و نوپا از هیچ کوششی فروگذار نکرد (سلگی، ۱۳۹۱). این جنگ در تضاد و تقابل مبانی و اصول و عقاید دو حوزه فرهنگی — تمدنی اسلام و غرب ریشه دارد. در نگرش متفاوت و بعضاً متعارض در نگاه به انسان، جهان و خدا، که حدود چندین قرن به گونه‌های مختلف دنبال شده، امروزه با ابزارهای مدرن به شکل جنگ نرم درآمده است. علت اصلی سرعت گرفتن این جنگ در بیداری اسلامی و دستاوردهای داخلی و خارجی جمهوری اسلامی ایران در سطح منطقه و جهان به‌عنوان الگوی توسعه الهی انسانی غیرمنطبق با الگوهای توسعه شرقی و غربی ماده‌گرا در سه دهه گذشته بوده است (بصری، ۱۳۹۰).

پیشینه پژوهش

در سال‌های اخیر پژوهش‌های متعددی در موضوع جنگ نرم انجام شده است که برای نمونه می‌توان به این موارد اشاره کرد:

— آسیب‌های روانی جنگ نرم و تعیین برخی از منابع مقابله با آن (سواری، ۱۳۹۶)

— تأثیر جنگ نرم بر آسیب‌پذیری و تهدید امنیت اقتصادی ایران (سردارنیا، ۱۳۹۵)

- گونه شناسی جنگ نرم در قرآن کریم (افتخاری، رضانعلی، ۱۳۹۳)
- جنگ نرم و امنیت اجتماعی (قربانزاده سوار و دیگران، ۱۳۹۱)
- تبیین رسالت دانشگاه و دانشگاهیان در مقابله با جنگ نرم (حسینی، جاهد، ۱۳۹۲)
- تاریخ و چگونگی پیدایش جنگ نرم در ایران در مؤلفه‌های سیاسی نهضت مشروطه (مبینی و مبینی، ۱۳۹۰)
- جنگ نرم علیه جمهوری اسلامی ایران (روشها، ابزارها و راهکارها) (بصیری، ۱۳۹۰)
- سلطه رسانه‌ای و جنگ نرم (حسینی، علوی وفا، ۱۳۹۱)
- در این میان تحقیقات سلگی (۱۳۹۱) و جلال‌پور و همکارانش (۱۳۹۵) بیشترین ارتباط را با این تحقیق دارد که خلاصه‌ای از نتایج آنها ارائه می‌گردد:
- سلگی در تحقیقی با عنوان کالبدشکافی جنگ نرم بر اساس الگوی کارکردی قدرت نرم با مطالعه اسنادی، میدانی و هم‌چنین تجزیه و تحلیل منابع کتابخانه‌ای و به‌بوته نقد گذاردن یافته‌ها نزد تعدادی از صاحب‌نظران در قالب «الگوی کارکردی قدرت نرم»، فرایند شکل‌گیری جنگ نرم را با نگاهی متفاوت از قبل، ارائه، و مفاهیم جدیدی نظیر «قدرت نرم مشروع و نامشروع» و «بازدارندگی نرم» را به ادبیات نظری جنگ نرم اضافه نموده است.
- جلال‌پور و همکارانش در تحقیقی با عنوان واکاوی سازوکارها و اهداف جنگ نرم، نشان می‌دهند که رسانه‌های نوین دارای ویژگی‌هایی برتر نسبت به دیگر ابزارها در جنگ نرم هستند؛ از این رو از سوی دولت‌های مختلف بستر مناسبی برای تغییر نگرش و فروپاشی از درون گروه‌ها و کشورهای مخالف قرار گرفته‌اند. در این میان رسانه‌های نوین را ابزار جنگ نرم انتخاب کرده‌اند تا به اهداف خود از قبیل مرجع‌سازی، جایگزینی فرهنگ دنیایی به جای فرهنگ‌های ملی، رواج مادی‌گرایی، بازتعریف روابط اجتماعی و خواسته‌های شهروندان، تردیدافکنی در کارایی نظام‌های سیاسی و ... برسند.
- بررسی عناوین این تحقیق‌ها و مطالعه تحقیقات در حوزه جنگ نرم نشان می‌دهد تاکنون تحقیقی کل‌نگر با نگاه انقلاب اسلامی ایران انجام نشده است که به ارائه الگویی در رویارویی با جنگ نرم بینجامد.

روش پژوهش

روش این تحقیق، تجزیه و تحلیل تم^۱ است که نوعی پژوهش کیفی با دیدگاه تفسیری - تحلیلی است. این تصمیم‌گیری به این دلیل بود که هدف تحقیق شناسایی اندیشه‌های اولیه و عمیق برای ایجاد الگوهایی نظری^۲ بر اساس یافته‌های کیفی بود. در نظر است که بر اساس نتایج این تحقیق بتوان تحقیقات کمی با نمونه‌های آماری بزرگ با رویکرد آزمون نظریه^۳ انجام داد (علوی، قلی‌پور، ۱۳۸۸). تجزیه و تحلیل تم به دنبال مفاهیم در شکل‌های مختلف آنها است؛ لذا هر مشاهده یا مصاحبه یا سند بیشتر به شواهد بیشتری منجر، و غلظت بیشتری کسب خواهد شد. در این روش نمونه‌گیری تا جایی ادامه پیدا می‌کند که دیگر مفهومی به مفاهیم قبلی اضافه نشود. یک قاعده کلی هست و آن اینکه نمونه‌گیری را تا موقعی ادامه می‌دهیم که هر مقوله به اشباع نظری برسد؛ یعنی تا موقعی که به نظر نمی‌رسد داده‌های جدیدی در ارتباط با مقوله پدید آید (استراس، کوربین، ۱۳۸۵). جامعه آماری تحقیق، تمامی بیانات مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) است که در مجموع محقق پس از بررسی ۱۰۸ مورد از بیانات ایشان به اشباع نظری دست یافت.

متن سخنان مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) از پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار ایشان^۴ دریافت شد که پس از فیش‌برداری اولیه برای هر یک از سخنرانی‌ها تمامی اندیشه‌های مستقل در قالب مفاهیم (مانند "یک جبهه دشمن عنودی در مقابل نظام جمهوری اسلامی در میان قدرتهای دنیا وجود دارد ۱۳۹۲/۰۵/۱۵") و عنوانهای فرعی (مانند "جبهه باطل") شناسایی، و چنین کاری برای هر کدام از سخنرانیها انجام شد؛ سپس بر اساس تمامی عنوان‌های فرعی کل تحقیق، دسته‌بندی کلی تری انجام شد که به شناسایی عنوانهای اصلی (مانند "جبهه‌بندی") منجر شد. در ادامه نتایج این فرایند با استفاده از تحلیل روابط میان مقولات (تم) اصلی در قالب یک الگوواره ارائه شده است. نتایج تحقیق و الگوواره در راستای اعتبار بخشی به تحقیق در اختیار دوازده نفر از خبرگان موضوع قرار گرفت که مورد تأیید واقع شد.

یافته‌های پژوهش

با توجه به آنچه در بخش روش تحقیق ذکر شد و با بررسی و فیش‌برداری بیانات مقام معظم رهبری، در نهایت ۴۵ مفهوم اساسی شناسایی گردید که هر کدام از مفاهیم با تاریخ بیان آن از سوی

1. Theme analysis
2. Theory building
3. Theory testing
4. Khamenei.ir

الگوواره جهادی در مقابله با جنگ نرم (پژوهشی مبتنی بر سخنان مقام معظم رهبری «مدظله‌العالی»)

مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در جدول‌های ذیل آورده، و این مفاهیم به شناسایی ۲۷ مقوله فرعی (عنوان فرعی) منجر شد. هر کدام از عنوانهای فرعی با توجه به یک یا چند مفهوم استخراج گردید و در دسته‌بندی کلی‌تری، مقولات فرعی با توجه به اشتراکاتی که داشت در کنار یکدیگر قرار گرفت و هفت عنوان اصلی "جبهه‌بندی"، "تهدیدات نرم"، "ابزار تهدید"، "رویارویی با تهدید"، "اهداف جهاد"، "راهبرد مبارزه"، "نتایج جهاد (اقتدار ملی)" ایجاد کرد. در ادامه نتیجه فرایند پیش گفته آورده شده است.

عنوان اصلی (۱)	عنوان فرعی	مفاهیم پایه (گزاره منتخب)
جبهه‌بندی	جبهه حق	در منطق قرآن، عزت واقعی و کامل متعلق به خداوند و متعلق به هر کسی است که در جبهه خدایی قرار می‌گیرد. در مصاف بین حق و باطل، بین جبهه خدا و جبهه شیطان، عزت متعلق به کسانی است که در جبهه خدایی قرار می‌گیرند (۱۳۹۱/۰۳/۱۴). آنچه در نظام اسلامی باید همیشه مورد توجه باشد، مشخص بودن جبهه‌هاست؛ مخلوط نشدن جبهه حق با جبهه ناحق است (۱۳۷۸/۱۰/۲۰).
	جبهه باطل	ما دنبال آرمان‌های بلند هستیم؛ دنبال تشکیل جامعه اسلامی، نظام اسلامی، کشور اسلامی، امت اسلامی و تحقق بخشیدن به آرزوهای بزرگ پیامبران و صدیقان و شهیدان [هستیم] و دستگاه‌های شیطانی زمان یک جبهه‌اند و طبعاً با یک چنین حرکتی مخالفند. [بنابراین] کارشکنی می‌کنند، اذیت می‌کنند، تهدید می‌کنند (۱۳۹۳/۰۴/۱۶). امروز ملت ما در مقابل خود یک جبهه گسترده‌ای را ملاحظه می‌کند که با همه توان خود در صدد این است که انقلاب اسلامی را از خاصیت و اثر ضد استکباری بیندازد. از اول پیروزی انقلاب، همان جبهه سعی‌اش این بود که نگذارد جمهوری اسلامی که مولود انقلاب است، پا بگیرد؛ همه تلاش خودشان را کردند که جمهوری اسلامی را از بنیان نگذارند

فصلنامه مدیریت و پژوهش‌های دفاعی، سال هفدهم، شماره ۸۶، بهار و تابستان ۱۳۹۷

		رشد کند و البته نتوانستند (۱۳۸۷/۱۱/۲۸). یک جبهه دشمن عنودی در مقابل نظام جمهوری اسلامی در میان قدرتهای دنیا وجود دارد (۱۳۹۲/۰۵/۱۵).
عنوان اصلی (۲)	عنوان فرعی	مفاهیم پایه (گزاره منتخب)
انواع تهدیدات نرم	تهدیدات سیاسی	مسئله، مسئله تصرف و دست‌اندازی است. البته کشورهای هستند که نمی‌توانند مقاومت کنند و بایستند؛ اما ملت ایران ایستاده است. آن طرف مقابل هم تهدید می‌کند، تطمیع می‌کند، چرب‌زبانی می‌کند، تبلیغات می‌کند (۱۳۷۸/۰۸/۱۲).
	تهدیدات اقتصادی	همه شواهد نشان‌دهنده این است که دشمن امروز بر روی چند نقطه تکیه اساسی دارد. از واضح‌ترین‌هایش انسان شروع کند، یکی مسئله اقتصاد است (۱۳۹۰/۰۳/۰۸).
	تهدیدات علمی	یک کشور گاهی به تفکر و ذائقه ترجمه‌ای دچار می‌شود. فکر هم که می‌کند، ترجمه‌ای فکر می‌کند و فرآورده‌های فکری دیگران را می‌گیرد. البته نه فرآورده‌های دست اول؛ فرآورده‌های دست دوم، نسخ شده، دستمالی شده و از میدان خارج شده‌ای را که آنها برای یک کشور و یک ملت لازم می‌دانند و از راه تبلیغات به آن ملت تزریق می‌کنند و به‌عنوان فکر نو با آن ملت در میان می‌گذارند. این برای یک ملت از هر مصیبتی بزرگتر و سخت‌تر است (۱۳۷۹/۱۲/۰۹).
	تهدیدات فرهنگی	غربیها سعی می‌کنند عرف‌های فرهنگی خودشان را بر کشورهای مختلف تحمیل کنند (۱۳۷۹/۱۲/۲۲). مجموعه فرهنگی در دنیا با تکیه به نفت، حق و تو، سلاح میکروبی و شیمیایی، بمب اتمی و قدرت سیاسی می‌خواهد همه باورها و چارچوب‌های مورد پسند خودش برای ملت‌ها و کشورهای دیگر را به آنها تحمیل کند (۱۳۷۹/۱۲/۰۹).
اهداف دشمن	وابسته‌سازی	همه اینها هم یک هدف را دنبال می‌کند تا اینکه راهی بگشاید و مجدداً وارد کشور ایران شود و دوباره بساطش را پهن کند و بتواند آن وضع شرم‌آور قبل از انقلاب را برای ملت ایران تکرار نماید؛ اما بدون تردید ملت ایران در مقابل این طمع‌های استکباری با قدرت تمام خواهد ایستاد (۱۳۷۸/۰۸/۱۲).

الگوواره جهادی در مقابله با جنگ نرم (پژوهشی مبتنی بر سخنان مقام معظم رهبری «مدظله العالی»)

عنوان اصلی (۲)	عنوان فرعی	مفاهیم پایه (گزاره منتخب)
اهداف دشمن	اختلال در رفاه ملی	هدف دشمن، فشار اقتصادی بر کشور است. معلوم بود و طراحی‌ها نشان می‌داد که اینها می‌خواهند بر روی اقتصاد کشور متمرکز شوند. اقتصاد کشور ما برای آنها نقطه مهمی است. هدف دشمن این بود که بر روی اقتصاد متمرکز شود، به رشد ملی لطمه بزند، به اشتغال لطمه بزند، طبعاً رفاه ملی دچار اختلال و خطر شود، مردم دچار مشکل شوند، دلزده بشوند، از نظام اسلامی جدا شوند؛ هدف فشار اقتصادی دشمن این است، و این محسوس بود؛ این را انسان می‌توانست مشاهده کند (۱۳۹۲/۰۵/۰۳).
	عقب‌ماندگی	بی‌شک بخش مهمی از گناه عقب‌ماندگی علمی کشور در دوران بیش از پنجاه سال حکومت رژیم فاسد همچون سهم بزرگی از بی‌لیاقتی کارگزاران آن رژیم که در سایه چنین تفکری پرورش یافته بودند بر دوش کسانی است که دانشگاه کشور را آن گونه می‌خواستند و برای آن برنامه‌ریزی می‌کردند (۱۳۷۸/۰۳/۱۲).
	ابتدال و ولنگاری	فرهنگ ما، فرهنگ الهی است؛ این فرهنگ، استقلال ما را تضمین و تأمین می‌کند، آزادی ما را هم تأمین می‌کند. آن کسانی که به نام آزادی، ولنگاری را در جامعه ترویج می‌کنند، آزاد نیستند، اینها اسیر دست بسته فرهنگ غربی‌اند؛ فرهنگ غربی است که دارد اینها را هدایت می‌کند (۱۳۹۶/۱۲/۱۷).
عنوان اصلی (۳)	عنوان فرعی	مفاهیم پایه (گزاره منتخب)
راهبرد دشمن	استعمار فرانو	امروز سیاست استکباری، استعمار فرانو است؛ یعنی از استعمار نوینی که در ده‌ها سال قرن گذشته وجود داشت، یک قدم بالاتر. استعمار فرانو یعنی چه؟ یعنی دستگاه استکباری کاری کند که عناصری از ملتی که این مستکبر می‌خواهد آن را قبضه و تصرف کند، بدون اینکه بدانند به او کمک کنند. دشمن، ایمان شما را سد مستحکم خود می‌بیند و دلش می‌خواهد این سد برداشته شود. حالا عناصری از میان خود ما بیایند و بنا کنند این دیوار را تراشیدن یا سوراخ کردن. اینها گرچه خودی

فصلنامه مدیریت و پژوهش‌های دفاعی، سال هفدهم، شماره ۸۶، بهار و تابستان ۱۳۹۷

عنوان اصلی (۳)	عنوان فرعی	مفاهیم پایه (گزاره منتخب)
راهبرد دشمن		هستند، اما دارند برای دشمن کار می‌کنند؛ دشمن هم روی اینها سرمایه‌گذاری می‌کند (۱۳۸۴/۰۲/۱۲).
	تحریم و محاصره اقتصادی	خیال می‌کنند که به خاطر فشار تحریم و محاصره اقتصادی، ملت دست‌هایش را در مقابل آنها بالا برده و تسلیم شده؛ نه آقا، اشتباه می‌کنید (۱۳۹۲/۱۰/۱۹).
	تقلید فکری و انحصار مرزهای علمی	در زمینه عرضه امکانات علمی، خست‌هایی از سوی کسانی که صاحبان آن هستند - که کشورهای پیشرفته علمی است - وجود دارد، باید در مقابل این خست‌ها از خودمان عزت و جوشندگی و فوران از درون نشان بدهیم. امروز دنیا به‌رغم تظاهر به سخاوت علمی در نهایت خست علمی است (۱۳۸۹/۰۶/۱۴). همین کشورهای پیشرفته غربی [...] انحصارگرند، انحصارطلبند؛ اینها نمی‌خواهند دایره این دانش، دایره این اقتدار توسعه پیدا کند؛ با دانایی ملت‌ها مخالفند (۱۳۸۹/۰۶/۱۴).
	تهاجم فرهنگی	تهاجم فرهنگی یک واقعیتی است. [...] صدها، رسانه صوتی، تصویری، اینترنتی، مکتوب در دنیا دارند کار می‌کنند با هدف ایران (۱۳۹۲/۰۹/۱۹). تهاجم فرهنگی یک حقیقتی است که وجود دارد؛ می‌خواهند بر روی ذهن ملت ما و بر روی رفتار ملت ما - جوان، نوجوان، حتی کودک - اثرگذاری کنند (۱۳۹۲/۰۹/۱۹).
عنوان اصلی (۴)	عنوان فرعی	مفاهیم پایه (گزاره منتخب)
رویارویی با تهدید	جهاد سیاسی	در صحنه سیاسی هم جهاد هست، در صحنه فرهنگی هم جهاد هست، در صحنه تبلیغاتی و ارتباطاتی هم جهاد هست، در صحنه‌های اجتماعی هم جهاد هست. جهاد فقط جهاد نظامی نیست؛ انواع و اقسام عرصه‌های زندگی بشر، عرصه جهادند (۱۳۸۶/۰۵/۲۸). یک شرط جهاد، این است که در مقابله با دشمن باشد. این مقابله، یک وقت در میدان جنگ مسلحانه است که «جهاد

الگوواره جهادی در مقابله با جنگ نرم (پژوهشی مبتنی بر سخنان مقام معظم رهبری «مدظله‌العالی»)

عنوان اصلی (۴)	عنوان فرعی	مفاهیم پایه (گزاره منتخب)
رویارویی با تهدید		رزمی» نام دارد؛ یک وقت در میدان سیاست است که «جهاد سیاسی» نامیده می‌شود (۱۳۷۵/۰۳/۲۰).
	جهاد اقتصادی	ما جهاد اقتصادی را یک ضرورت برای کشور می‌دانیم، نه صرفاً یک اولویت؛ یک نیاز قطعی است (۱۳۹۰/۰۶/۰۶). جهاد اقتصادی، صرفاً تلاش اقتصادی نیست. جهاد یک بار معنایی ویژه‌ای دارد. هر تلاشی را نمی‌شود گفت جهاد. در جهاد، حضور و رویارویی با دشمن، مفروض است. انسان یک تلاشی می‌کند، دشمنی در مقابل او نیست؛ این جهاد نیست (۱۳۹۰/۰۱/۰۸).
	جهاد علمی	یکی از انواع جهاد با نفس هم این است که شما شب تا صبح را روی یک پروژه تحقیقاتی صرف کنید و گذر ساعات را نفهمید (۱۳۸۹/۰۴/۰۲). امروز کشور نیازمند یک جهاد علمی است. [...] منظورم معنای عام علم است؛ نه فقط علوم تجربی. ما یک جهاد علمی لازم داریم (۱۳۸۹/۰۶/۰۴). جهاد در میدان نظامی، مواجهه با یک دشمن است؛ مواجهه با یک معارض است. امروز ما در زمینه علم نیاز داریم که این جور تلاشی در کشور بکنیم (۱۳۸۹/۰۶/۰۴).
جهاد فرهنگی	یک شرط جهاد، این است که در مقابله با دشمن باشد. این مقابله، یک وقت در میدان جنگ مسلحانه است که «جهاد رزمی» نام دارد؛ یک وقت در میدان سیاست است که «جهاد سیاسی» نامیده می‌شود؛ یک وقت هم در میدان مسائل فرهنگی است که به «جهاد فرهنگی» تعبیر می‌شود (۱۳۷۵/۰۳/۲۰).	
عنوان اصلی (۵)	عنوان فرعی	مفاهیم پایه (گزاره منتخب)
اهداف جهاد	استقلال سیاسی	اصل سوم [در اصول‌گرایی]، حفظ استقلال سیاسی است. این، خیلی مهم است؛ این، جزو مبانی اصولی نظام است (۱۳۸۵/۰۳/۲۹).

فصلنامه مدیریت و پژوهش‌های دفاعی، سال هفدهم، شماره ۸۶، بهار و تابستان ۱۳۹۷

عنوان اصلی (۵)	عنوان فرعی	مفاهیم پایه (گزاره منتخب)
اهداف جهاد	استقلال اقتصادی	اگر استقلال اقتصادی یک جامعه‌ای تحقق پیدا نکرد - یعنی در مسئله اقتصاد نتوانست خودش تصمیم بگیرد و روی پای خود بایستد - استقلال سیاسی این کشور تحقق پیدا نمی‌کند و اگر استقلال سیاسی یک جامعه‌ای تحقق پیدا نکرد، بقیه حرفها، جز حرف، چیز دیگری نیست. تا یک کشور اقتصاد خود را قوی نکند، پایدار نکند، متکی به خود نکند، مستقل نکند، نمی‌تواند از لحاظ سیاسی و فرهنگی و غیره تأثیرگذار باشد (۱۳۹۱/۰۲/۱۰).
	استقلال علمی	خوشبختانه چند سالی است که این حرکت در کشور شروع شده؛ نوآوری علمی و حرکت علمی و به سمت استقلال علمی حرکت کردن (۱۳۸۹/۹/۱۰).
	استقلال فرهنگی	این استقلال، استقلال سیاسی، اقتصادی و فرهنگی است. ما باید این بندهای اختاپوس فرهنگی تحمیل شده به‌وسیله غرب را از دست و پای خودمان باز کنیم؛ این هم یکی از اصول ماست (۱۳۸۵/۰۳/۲۹).
راهبرد مبارزه	استکبار ستیزی	نگذارید دشمن در دستگاه محاسباتی شما اثر بگذارد؛ نگذارید اغوا کند؛ نگذارید تطمیع او یا تهدید او اثر بگذارد. امروز نبرد جمهوری اسلامی با استکبار - که با انقلاب آغاز شد و همچنان با قوت ادامه دارد - همان نبرد پیغمبران با طواغیت زمان، با شیاطین انس و جن است (۱۳۹۳/۰۴/۱۶).
	اقتصاد مقاومتی	علاج مسئله تحریم، عبارت است از همین اقتصاد مقاومتی (۱۳۹۳/۰۶/۱۴). یکی از بخشهای ما، اقتصاد است و خاصیت اقتصاد در یک چنین شرایطی، اقتصاد مقاومتی است؛ یعنی اقتصادی که همراه باشد با مقاومت در مقابل کارشکنی دشمن، خباث دشمن؛

الگوواره جهادی در مقابله با جنگ نرم (پژوهشی مبتنی بر سخنان مقام معظم رهبری «مدظله العالی»)

عنوان اصلی (۵)	عنوان فرعی	مفاهیم پایه (گزاره منتخب)
راهبرد مبارزه		<p>دشمنانی که ما داریم (۱۳۹۱/۰۵/۰۸).</p> <p>اقتصاد مقاومتی فقط جنبه نفی نیست؛ این جور نیست که اقتصاد مقاومتی معنایش حصار کشیدن دور خود و فقط انجام یک کارهای تدافعی باشد؛ نه، اقتصاد مقاومتی یعنی آن اقتصادی که به یک ملت امکان می‌دهد و اجازه می‌دهد که حتی در شرایط فشار هم رشد و شکوفایی خودشان را داشته باشند (۱۳۹۱/۰۵/۱۶).</p> <p>[اقتصاد مقاومتی] یعنی آن اقتصادی که در شرایط فشار، در شرایط تحریم، در شرایط دشمنی‌ها و خصومت‌های شدید می‌تواند تضمین کننده رشد و شکوفایی یک کشور باشد (۱۳۹۱/۰۵/۱۶).</p>
	<p align="center">نهضت نرم افزازی</p>	<p>بنده وقتی جنبش نرم‌افزاری یا تولید علم را - که معنایش خارج شدن علم از حالت تقلیدی و ترجمه‌ای است - مطرح کردم، مسئله به این صورت زنده نبود (۱۳۸۲/۰۸/۱۵).</p> <p>جنبش نرم‌افزاری، یعنی در زمینه علم، تولید علم و شکستن مرزهای علم، یک جنبش و یک حرکت عظیم به وجود بیاید (۱۳۸۳/۱۰/۱۷).</p> <p>مرزهای دانش را بشکنید. اینکه من می‌گویم نهضت نرم‌افزاری، انتظار من از شما جوانها و اساتید این است. تولید علم کنید. به سراغ مرزهای دانش بروید. فکر کنید. کار کنید. با کار و تلاش می‌شود از مرزهایی که امروز دانش دارد، عبور کرد (۱۳۸۳/۰۴/۱۷).</p>
	<p align="center">جبهه فرهنگی</p>	<p>وقتی در جبهه مبارزه فرهنگی بحث می‌کنیم، جبهه مقابل را «فرهنگ غربی» یا «فرهنگ تهاجم» می‌گوییم (۱۳۷۶/۱۰/۱۲).</p> <p>فلسفه وجودی شورای عالی انقلاب فرهنگی، فهم و تبیین و تثبیت و انفاذ ماهیت فرهنگی انقلاب اسلامی و بازآرایی مداوم جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی و پایش پیشرفت‌های فرهنگی کشور متناسب با ظرفیت‌ها و شایستگی‌های عظیم ایران اسلامی و انقلابی است (۱۳۹۳/۰۷/۲۶).</p>

عنوان اصلی (۷)	عنوان فرعی	مفاهیم پایه (گزاره منتخب)
نتایج جهاد (اقتدار ملی)	اقتدار سیاسی	اقتدار سیاسی چیست؟ اقتدار سیاسی این است که کشور و دولت بتوانند در میدان سیاست در دنیا حضور فعال داشته باشند؛ به آنها تحمیل سیاسی نشود؛ کسی نتواند به آنها زور بگوید؛ کسی نتواند در اوضاع سیاسی آنها دخالت کند؛ کسی نتواند در اوضاع داخلی کشور آنها انگشت ایذا دراز کند. (۱۳۸۰/۰۲/۲۸).
	اقتدار اقتصادی	یک رکن اقتدار ملی، اقتدار اقتصادی است؛ یعنی کشور از لحاظ اقتصادی بتواند پول ملی خودش را تقویت کند؛ در بازارهای اقتصادی دنیا حضور تأثیرگذار داشته باشد؛ در بهبود وضع اقتصادی کشور از امکانات خودش استفاده کند؛ فقر را در کشور ریشه کن و یا حداقل کم کند و بتواند به عنوان یک کشور ثروتمند و غنی در مقابل چشم دنیا، کارایی نظام خودش را نشان دهد. این می‌شود اقتدار اقتصادی که مسئولان اقتصادی کشور موظفند این کارها را انجام دهند. (۱۳۸۰/۰۲/۲۸).
	اقتدار علمی	جمله‌ای در نهج البلاغه هست که خیلی جمله پرمغزی است. می‌فرماید: «العلم سلطان»؛ علم اقتدار است. «سلطان» یعنی اقتدار، قدرت. «العلم سلطان من وجده صال و من لم یجده صیل علیه»؛ علم اقتدار است. هر کس این قدرت را به چنگ آورد، می‌تواند تحکم کند؛ می‌تواند غلبه پیدا کند؛ هر کسی که این اقتدار را به دست نیاورد، «صیل علیه»؛ بر او غلبه پیدا خواهد شد؛ دیگران بر او قهر و غلبه پیدا می‌کنند؛ به او تحکم می‌کنند (۱۳۸۶/۰۶/۱۲).
		پایه و مایه همه اینها [قدرت اقتصادی، سیاسی و نفوذ فرهنگی]، قدرت علمی است! یک ملت با اقتدار علمی است که می‌تواند سخن خود را به گوش همه افراد دنیا برساند؛ با اقتدار علمی است که می‌تواند سیاست برتر و دست والا را در دنیای سیاسی حائز شود. اقتصاد هم به دنبال اینها به دست می‌آید (۱۳۸۴/۱۰/۲۹).

الگوواره جهادی در مقابله با جنگ نرم (پژوهشی مبتنی بر سخنان مقام معظم رهبری «مدظله العالی»)

عنوان اصلی (۷)	عنوان فرعی	مفاهیم پایه (گزاره منتخب)
نتایج جهاد (اقتدار ملی)	اقتدار فرهنگی - معنوی	<p>اقتدار فرهنگی هم همین طور است [بخشی از اقتدار ملی است]؛ یعنی از لحاظ فرهنگی، فرهنگ کشور اثرگذار باشد و اثرپذیر نباشد و تهاجم فرهنگی به شکل صحیحی دفع شود (۱۳۸۰/۰۲/۲۸).</p> <p>ما تکیه می‌کنیم بر روی عناصر معنوی اقتدار. اصلی‌ترین عنصر اقتدار معنوی، ایمان است؛ ایمان به خدا، توکل به خدا، حسن ظن به خدا. این است که دل را آماده می‌کند برای ورود در میدانهای دشوار؛ این است که گامها را استوار می‌کند برای پیمودن جاده‌های سخت (۱۳۸۸/۰۷/۱۴).</p> <p>آیا مراد ما از این اقتدار [معنوی]، شبیه اقتدارهای مادی و سیاسی و نظامی یا حتی از قبیل اقتدارهای نرم‌افزاری، مثل اقتدار فرهنگی [و] اقتدار زبان است؟ نه، خیلی بالاتر از این است. حجّ علاوه بر اینکه اقتدار سیاسی دارد، علاوه بر اینکه اقتدار فرهنگی نظام اسلامی را به دنیا نشان می‌دهد، اقتدار معنوی دارد؛ یعنی انسانها را از درون می‌سازد، آماده عبور از موانع دشوار می‌کند (۱۳۹۲/۰۶/۲۰).</p>

بحث و نتیجه‌گیری

با پیروزی انقلاب اسلامی و شکل‌گیری نظام جمهوری اسلامی ایران، غرب و بویژه امریکا، وجود چنین نظامی با ویژگی الهام‌بخش آن را، که بر مبانی اسلام مبتنی بود با دستاوردهای مادی و غیرمادی خود در تناقض و تعارض آشکار دید؛ به همین دلیل از همان ابتدای انقلاب اسلامی با شیوه‌های گوناگون به دنبال براندازی و یا استحاله این نظام نوپا بر آمد. بر این اساس، نظام جمهوری اسلامی ایران متناسب با سطح تهدیدات دشمن برای دفاع از استقلال خود اقدام کرده است.

پس از هشت سال دفاع مقدس، واژه جهاد، که در مقابل جنگ‌افروزی دشمن در عرصه جنگ سخت به کار گرفته می‌شد، بار معنایی تازه‌ای به خود گرفت؛ بدین ترتیب از سوی مقام معظم رهبری واژه جهاد این‌گونه تبیین شد:

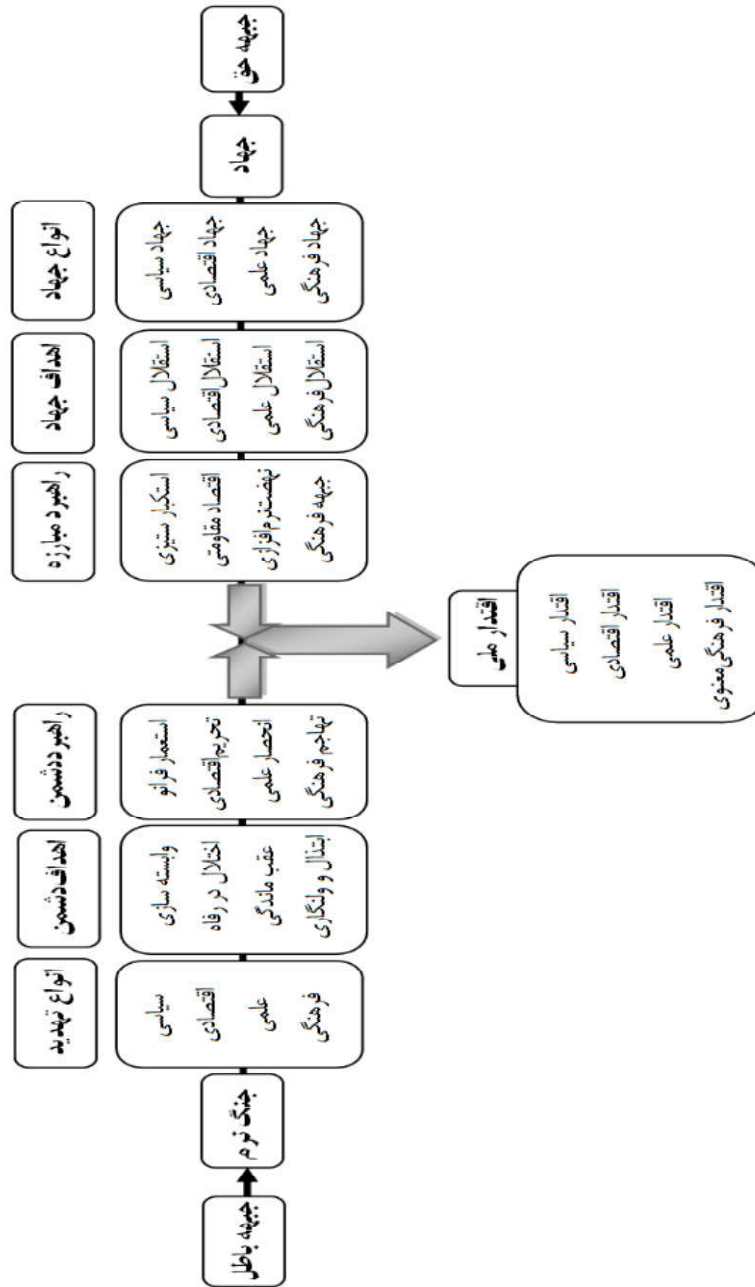
۱. «در مفهوم اسلامی، جهاد عبارت است از آن تلاشی که در مقابل یک دشمن است؛ در مقابل یک خصم است».^۵
 ۲. «جهاد یعنی مبارزه» و «مبارزه یعنی تلاش پُر نیرو در مقابل یک مانع یا یک دشمن»؛ هم‌چنین «جهاد در زبان عربی عیناً به همین معناست؛ یعنی مبارزه. جهاد در قرآن و حدیث هم به همین معناست؛ همه جا به معنای جنگ مسلحانه نیست. البته یک جا با جنگ مسلحانه تطبیق می‌کند، یک جا هم با جنگ غیرمسلحانه تطبیق می‌کند».^۶
 ۳. «در صحنه سیاسی هم جهاد هست؛ در صحنه فرهنگی هم جهاد هست؛ در صحنه تبلیغاتی و ارتباطاتی هم جهاد هست؛ در صحنه‌های اجتماعی هم جهاد هست. جهاد فقط جهاد نظامی نیست؛ انواع و اقسام عرصه‌های زندگی بشر، عرصه جهادند».^۷
- از این‌رو در مقابل جنگ نرم دشمن، واژه جهاد برای دفع تهدیدات نرم دشمن به منظور دستیابی به استقلال سیاسی، اقتصادی، علمی و فرهنگی باز تعریف شد. دشمن در جنگ نرم خود علیه ایران از ابزارهای استعمار فرانو، تحریم، انحصارطلبی علمی و تهاجم فرهنگی بهره می‌برد و در مقابل، جمهوری اسلامی ایران برای دفع تهدیدات از راهبردهای استکبار ستیزی، اقتصاد مقاومتی، نهضت نرم‌افزاری و تشکیل جبهه فرهنگی بهره می‌جوید.
- «[تا یک مقطعی] این توطئه‌ها ادامه پیدا خواهد کرد؛ آن مقطع، اقتدار همه‌جانبه کشور»^۸ است در نتیجه از دید اسلام نتیجه جهاد، اقتدار است؛ از این‌رو مقابله با جنگ نرم دشمن و تعریف اهداف مبارزه و راهبردها بر اساس یک پارادایم فکری برخاسته از آموزه‌های اسلامی نشئت می‌گیرد.
- در انتها با بهره‌گیری از روابط مقوله‌های شناسایی شده و توضیحات پیشگفته به ترسیم الگوواره جهادی در مقابله با جنگ نرم دشمن پرداخته شده است.

۵. بیانات مقام معظم رهبری؛ ۱۳۸۹/۰۶/۰۴

۶. بیانات مقام معظم رهبری؛ ۱۳۸۳/۰۸/ ۲۰

۷. بیانات مقام معظم رهبری؛ ۱۳۸۶/۰۵/۲۸

۸. بیانات مقام معظم رهبری؛ ۱۳۸۷/۰۹/۲۴

نمودار شماره ۱: الگوواره جهادی در مقابله با جنگ نرم

منابع

۱. امام خامنه‌ای، سیدعلی؛ پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار مقام معظم رهبری www.khamenei.ir
۲. استراس، آنسلم؛ جولیت کوربین (۱۳۸۵). نظریه مبنایی. ترجمه بیوک محمدی. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
۳. الیاسی، محمدحسین (۱۳۸۷). مقدمه‌ای بر ماهیت و ابعاد جنگ نرم. فصلنامه نگاه. س دوم. ش ۵.
۴. بصیری، محمدعلی (۱۳۹۰). جنگ نرم علیه جمهوری اسلامی ایران (روشها، ابزارها و راهکارها). فصلنامه علمی - پژوهشی مطالعات قدرت نرم. ش ۵: ۱۵۱-۱۷۷.
۵. ترابزاده جهرمی، محمدصادق؛ سجادیه، سیدعلیرضا؛ سمیعی نسب، مصطفی (۱۳۹۲). بررسی ابعاد و مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی جمهوری اسلامی ایران در اندیشه حضرت آیت‌الله خامنه‌ای. مطالعات انقلاب اسلامی. س دهم. ش ۳: ۳۱-۴۶.
۶. حسینی، سیدمحمد؛ جاهد، حسین علی (۱۳۹۲). تبیین رسالت دانشگاه و دانشگاهیان در مقابله با جنگ نرم. دو فصلنامه علمی - پژوهشی مطالعات قدرت نرم. ش ۹.
۷. قربانزاده سوار، قربان‌علی؛ قلخانباز، خلیل؛ رحمتی، مهدی (۱۳۹۱). جنگ نرم و امنیت اجتماعی. دو فصلنامه علمی - پژوهشی پاسداری فرهنگی انقلاب اسلامی. ش ۶: ۱-۲۲.
۸. حسینی، حسین؛ علوی وفا، حمید (۱۳۹۱). سلطه رسانه‌ای و جنگ نرم. دو فصلنامه علمی و پژوهشی پاسداری فرهنگی انقلاب اسلامی. ش ۵: ۴۷-۸۸.
۹. سبحانی فر، محمدجواد؛ نوروزی، روح‌الله (۱۳۹۱). از تهاجم فرهنگی تا جنگ نرم و راهکارهای مقابله با آن از دیدگاه مقام معظم رهبری. دو فصلنامه علمی - پژوهشی پاسداری فرهنگی انقلاب اسلامی. ش ۵: ۸۹-۱۱۸.
۱۰. سلگی، غلامرضا (۱۳۹۱). کالبدشکافی جنگ نرم بر اساس الگوی کارکردی قدرت نرم. دو فصلنامه علمی - پژوهشی پاسداری فرهنگی انقلاب اسلامی. ش ۶: ۲۳-۵۲.
۱۱. علوی، سیدبابک؛ قلی‌پور، آرین (۱۳۸۸). شناسایی عوامل مؤثر بر رفتارهای فراتر از نقش اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها: مطالعه‌ای در دانشگاه صنعتی شریف. فصلنامه علوم مدیریت ایران. س ۴. ش ۱۴: ۱-۳۰.

۱۲. قوامی، سیدمصمصام‌الدین (۱۳۸۷). مدیریت از دید کتاب و سنت، چ چهارم. قم: دبیرخانه مجلس خبرگان رهبری.
۱۳. ما پیشانیان، مهسا (۱۳۸۶). راهکارهای امریکا در جنگ نرم با جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه علمی - تخصصی عملیات روانی. س پنجم.
۱۴. مبینی، حسن؛ مبینی، محمد (۱۳۹۰). تاریخ و چگونگی پیدایش جنگ نرم در ایران در مؤلفه‌های سیاسی نهضت مشروطه. فصلنامه علمی - پژوهشی مطالعات قدرت نرم. ش ۵: ۳۵-۵۰.
۱۵. نای، جوزف (۱۳۸۳). کاربرد قدرت نرم. ترجمه سیدرضا میرطاهر. فصلنامه راهبرد دفاعی. س دوم. ش ۶.
۱۶. نای، جوزف (۱۳۸۴). قدرت نرم و سیاست خارجی امریکا. ترجمه سهراب الغای علمداری. ماهنامه اطلاعات راهبردی. ش ۳۴.
۱۷. نائینی، علی محمد (۱۳۸۷). معنا و مفهوم قدرت و تهدید نرم در مطالعات امنیتی. مجموعه مقالات برگزیده همایش بسیج و قدرت نرم. ج ۱. تهران: پژوهشکده مطالعات و تحقیقات بسیج. دانشگاه امام صادق (ع).
۱۸. نائینی، علی محمد (۱۳۸۷). ناتوی فرهنگی و راهبردهای مقابله با آن. فصلنامه عملیات روانی. س چهارم. ش ۱۴.
۱۹. نائینی، علی محمد (۱۳۸۹). درامدی بر ماهیت‌شناسی جنگ نرم. فصلنامه راهبرد دفاعی. س هشتم. ش ۲۸.

